

شکل گیری مشارکت مردمی در فضاهای عمومی شهری با تاکید بر نقش پایداری اجتماعی

محمد محسن وزیری نسب^۱ * آژنگ بقایی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری (گروه معماری واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران)

Mohsen.vazirinasab@gmail.com

۲- استادیار گروه معماری (گروه معماری واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران)

Azhang.Baghaei@gmail.com

چکیده:

شهروندی در دنیای امروز از پیچیدگی زیادی برخوردار است، زیرا که متضمن همکاری میان افراد برای ادامه حیاتشان می باشد. از این منظر، شهروندی دربردارنده ی تعهدات و وظایفی است که در بستری اجتماعی تحقق یافته و هدفی مشترک را دنبال میکند. از آنجا که فضاهای عمومی شهری بستری مناسب جهت تعاملات اجتماعی است، بنابراین آینه ای تمام نما از تحقق تعهدات و اهداف مشترک شهروندان می باشد. آنچه که در فضاهای عمومی شهری شاهد آنیم، فضاییست سرزنده و انسان محور که به عنوان عنصری اصلی و در تعامل با فضاهای دیگر و در امتداد آنها شکل گرفته، فضایی که افراد با حضور در آن علاوه بر تعامل با یکدیگر، احساس امنیت و آسایش داشته و خود را در پیوند با فضا میابند.

اگرچه به نظر می رسد که بهره گیری از مشارکت مردمی در جریان معماری نیز مانند بسیاری از جریان ها و رویکردها، از کشورهای غربی و پیشرفته سرچشمه گرفته و سپس در کشورهای در حال توسعه مورد استقبال و یا تقلید قرار گرفته است، اما با نگاهی دقیق تر به معماری در فضاهای فرهنگی میتوان شاهد نشانه هایی از مشارکت مردمی در سطوح مختلف بود؛ مشارکتی که به ویژه در فضاهای عمومی شهری نمود پیدا کرده و موجب افزایش سطح تعاملات اجتماعی، امنیت و در نتیجه پایداری اجتماعی می شود. چنانچه در فضاهای فرهنگی پس از عبور از عناصر و فرمهای دعوت کننده و توده های ساختمانی با رسیدن به فضاهای پر و خالی، فضاهای منفی و مثبت با فضایی زنده و سرشار از حضور مردم مواجه می شویم؛ فضایی که فعالیتهای اجتماعی متنوعی در آنها صورت می گیرد. این مقاله قصد دارد با بررسی و معرفی انواع مشارکت مردمی به ویژه در فضاهای عمومی و چگونگی مشارکت در هر یک از این فضاها را بازشناخته و تاثیرات آن بر پایداری اجتماعی فضاهای فرهنگی مورد مطالعه قرار دهد.

واژگان کلیدی: مشارکت- مشارکت مردمی- فضاهای شهری عمومی- پایداری اجتماعی.

* این مقاله برگرفته از رساله در دست انجام کارشناسی ارشد معماری با عنوان " طراحی یک فروشگاه شهر کتاب با محور

افزایش سطح مشارکت مدنی مردم در کرمان " در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان می باشد.

**نویسنده مسئول: استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان- Azhang.Baghaei@gmail.com